

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL ATHANASIOS RANTOS
prezentate la 16 decembrie 2021¹

Cauzele conexe C-562/21 PPU și C-563/21 PPU

X (C-562/21 PPU)

Y (C-563/21 PPU)

împotriva

Openbaar Ministerie

[cereri de decizie preliminară formulate de rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam, Țările de Jos)]

„Trimitere preliminară – Procedură preliminară de urgență – Cooperare polițienească și judiciară în materie penală – Mandat european de arestare – Decizia-cadru 2002/584/JAI – Articolul 1 alineatul (3) – Predarea persoanelor căutate către autoritatea judiciară emitentă – Motive de refuz al executării – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Articolul 47 – Dreptul de acces la o instanță judecătorească independentă și imparțială – Deficiențe sistemice sau generalizate cu privire la independența autorității judiciare emitente – Lipsa unei căi de atac efective care să permită contestarea validității numirii judecătorilor în statul membru emitent – Risc serios pentru persoana vizată de mandatul european de arestare de încălcare a dreptului său fundamental la un proces echitabil – Criterii de verificare a independenței de către autoritatea judiciară de executare”

I. Introducere

1. Prezentele cereri de decizie preliminară, formulate de rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam, Țările de Jos), privesc interpretarea articolului 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584/JAI², interpretată în lumina articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), și în special condițiile care permit autorității judiciare de executare a unui mandat european de arestare (MEA) să refuze predarea persoanei căutate, ca urmare a riscului, în privința acestei persoane, de încălcare a dreptului la un proces echitabil în fața unei instanțe independente în statul membru emitent³.

¹ Limba originală: franceza.

² Decizia-cadru a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24) (denumită în continuare „Decizia-cadru 2002/584”).

³ Întrebările preliminare formulate în prezenta cauză sunt în esență identice cu cele adresate de Supreme Court (Curtea Supremă, Irlanda) în cauza pendinte Minister for Justice and Equality (C-480/21), care nu face obiectul unei proceduri preliminare de urgență.

2. Implicațiile principale ale prezentelor cauze presupun să se precizeze, în lumina concluziilor deduse din Hotărârea Curții din 25 iulie 2018, Minister for Justice and Equality (Deficiențe ale sistemului judiciar)⁴, și din Hotărârea din 17 decembrie 2020, Openbaar Ministerie (Independența autorității judiciare emitente)⁵, dacă și în ce măsură existența unor deficiențe sistemice sau generalizate privind independența puterii judecătorești a statului membru emitent poate determina, în împrejurările speței, autoritatea judiciară de executare să se opună predării persoanei căutate.

3. Aceste cauze au ca fundal evoluția și reformele recente ale sistemului judiciar polonez (denumite în continuare „reforme controversate”)⁶, care au determinat Curtea să declare în esență că mai multe dispoziții introduse de legiuitorul polonez erau incompatibile cu dreptul Uniunii⁷ și că Republica Polonă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul dreptului Uniunii în mai multe privințe⁸ (denumită în continuare, fără deosebire, „jurisprudența privind independența sistemului judiciar polonez”)⁹. În acest context, hotărârea recentă a Trybunał

⁴ C-216/18 PPU (denumită în continuare „Hotărârea Minister for Justice and Equality”, EU:C:2018:586).

⁵ C-354/20 PPU și C-412/20 PPU (denumită în continuare „Hotărârea Openbaar Ministerie”, EU:C:2020:1033).

⁶ Aceste reforme, care privesc instanțele constituționale și ordinare, Krajowa Rada Sądowictwa (Consiliul Național al Magistraturii, Polonia, denumit în continuare „KRS”) și Ministerul Public, au consolidat influența puterilor executive și legislative asupra sistemului de justiție și au redus astfel independența puterii judecătorești. Ne referim în special la modificările intervenite în anul 2018 la ustawa o Sądzie Najwyższym (Legea privind Curtea Supremă), care au determinat pronunțarea Hotărârii din 24 iunie 2019, Comisia/Polonia (Independența Curții Supreme) (C-619/18, EU:C:2019:531), precum și la modificările din anul 2019 la ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Legea privind organizarea instanțelor de drept comun), Legea privind Curtea Supremă și la modificările din anul 2017 la ustawa o Krajowej Radzie Sądowictwa (Legea privind KRS), care au determinat pronunțarea Hotărârii din 15 iulie 2021, Comisia/Polonia (Regimul disciplinar al judecătorilor) (C-791/19, EU:C:2021:596). În plus, dispozițiile de modificare a Legii privind organizarea instanțelor de drept comun, a Legii privind Curtea Supremă și a anumitor alte legi au determinat, în cadrul procedurii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în curs în cauza C-204/21, Comisia/Polonia, adoptarea Ordonanței vicepreședintei Curții din 14 iulie 2021, Comisia/Polonia (C-204/21 R, denumită în continuare „Ordonanța din 14 iulie 2021”, EU:C:2021:593), care a dispus suspendarea aplicării dispozițiilor naționale vizate, a Ordonanței vicepreședintei Curții din 6 octombrie 2021, Polonia/Comisia (C-204/21 R-RAP, EU:C:2021:834), care a respins cererea prin care se urmărește amânarea Ordonanței din 14 iulie 2021, precum și a Ordonanței vicepreședintelui Curții din 27 octombrie 2021, Comisia/Polonia (C-204/21 R, nepublicată, EU:C:2021:877), care a aplicat Republicii Polone o penalitate cu titlu cominatoriu până la data la care acest stat membru se va conforma obligațiilor care decurg din Ordonanța din 14 iulie 2021 sau, în caz contrar, până la data pronunțării hotărârii prin care se va finaliza judecata în cauza C-204/21. Problema independenței instanțelor poloneze face de asemenea obiectul trimiterilor preliminare în curs în cauzele C-181/21 (G) și C-269/21 (BC și DC). În ceea ce privește instanța de trimitere, aceasta evocă în special ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądowictwa oraz niektórych innych ustaw (Legea de modificare a Legii privind KRS și a anumitor alte legi) din 8 decembrie 2017 (Dz. U. din 2018, poziția 3), intrată în vigoare în anul 2018, cu privire la rolul KRS în numirea membrilor puterii judecătorești poloneze, Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia) prin care s-a constatat, în decizia sa din 23 ianuarie 2020 (BSA I-4110-1/20), că, în temeiul legislației intrate în vigoare în anul 2018, KRS nu era un organ independent, ci este supus direct autorităților politice.

⁷ A se vedea Hotărârea din 19 noiembrie 2019, A. K. și alții (Independența Camerei Disciplinare a Curții Supreme) (C-585/18, C-624/18 și C-625/18, EU:C:2019:982), Hotărârea din 26 martie 2020, Miasto Łowicz și Prokurator Generalny (C-558/18 și C-563/18, EU:C:2020:234), Hotărârea din 2 martie 2021, A. B. și alții (Numirea judecătorilor la Curtea Supremă – Cale de atac) (C-824/18, EU:C:2021:153), Hotărârea din 6 octombrie 2021, W.Ż. (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire) (C-487/19, EU:C:2021:798), precum și Hotărârea din 16 noiembrie 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim și alții (C-748/19-C-754/19, EU:C:2021:931).

⁸ Hotărârea din 24 iunie 2019, Comisia/Polonia (Independența Curții Supreme) (C-619/18, EU:C:2019:531), Hotărârea din 5 noiembrie 2019, Comisia/Polonia (Independența instanțelor de drept comun) (C-192/18, EU:C:2019:924), precum și Hotărârea din 15 iulie 2021, Comisia/Polonia (Regimul disciplinar al judecătorilor) (C-791/19, EU:C:2021:596). O a patra procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva Republicii Polone cu privire la noul regim disciplinar este pendinte în prezent (cauza C-204/21, Comisia/Polonia, a se vedea ordonanțele citate la nota de subsol 6 din prezentele concluzii).

⁹ Pe de altă parte, această situație a determinat Comisia Europeană să adopte, la 20 decembrie 2017, o propunere motivată în temeiul articolului 7 alineatul (1) TUE privind statul de drept în Polonia [Propunere de decizie a Consiliului privind constatarea unui risc clar de încălcare gravă de către Republica Polonă a statului de drept, COM(2017) 835 final], cu privire la care Consiliul nu s-a pronunțat încă. Mai recent, Comisia a invocat preocupări grave în Raportul din 2021 privind statul de drept în Uniunea Europeană [COM(2021) 700 final] – Capitol consacrat situației statului de drept în Polonia, [SWD(2021) 722 final]. În plus, în cadrul Consiliului Europei, situația menționată a făcut obiectul Rezoluției 2316 (2020) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din 28 ianuarie 2020 privind funcționarea instituțiilor democratice în Polonia, precum și al Avizului nr. 977/2020 al Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (denumită în continuare „Comisia de la Veneția”) din 22 iunie 2020 privind amendamentele la Legea privind instanțele ordinare, la Legea privind Curtea Supremă și la anumite alte legi din Polonia [CDL-AD (2020)017]. Observăm de asemenea că adunarea generală a Rețelei europene a Consiliilor Judiciare (RECJ), care a avut loc la Vilnius (Lituania) la 28 octombrie 2021, a decis să excludă KRS din RECJ.

Konstytucyjny (Curtea Constituțională, Polonia) din 7 octombrie 2021 (K 3/21) (denumită în continuare „hotărârea Curții Constituționale”), pronunțată după deciziile de trimitere, generează provocări ulterioare pentru instanța de trimitere¹⁰.

4. În lumina unei analize a jurisprudenței relevante a Curții, vom preciza condițiile în care deficiențele sistemice sau generalizate privind independența puterii judecătorești a statului membru emitent, în special riscul de ingerință a puterii executive în exercitarea puterii judecătorești în ceea ce privește numirea judecătorilor, riscă să afecteze situația individuală a persoanelor căutate după ce au fost predate și pot, așadar, să determine autoritatea judiciară de executare să refuze predarea acestora.

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

1. *Tratatul privind Uniunea Europeană*

5. Potrivit articolului 2 TUE:

„Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.”

6. Articolul 7 TUE prevede:

„(1) La propunerea motivată a unei treimi din statele membre, a Parlamentului European sau a Comisiei Europene și cu aprobarea Parlamentului European, Consiliul, hotărând cu o majoritate de patru cincimi din membrii săi, poate să constate existența unui risc clar de încălcare gravă a valorilor prevăzute la articolul 2, de către un stat membru. Înainte de a proceda la această constatare, Consiliul audiază statul membru în cauză și îi poate adresa recomandări, hotărând după aceeași procedură.

Consiliul verifică cu regularitate dacă motivele care au condus la această constatare rămân valabile.

(2) Consiliul European, hotărând în unanimitate la propunerea unei treimi din statele membre sau a Comisiei Europene și cu aprobarea Parlamentului European, poate să constate existența unei încălcări grave și persistente a valorilor prevăzute la articolul 2, de către un stat membru, după ce a invitat acel stat membru să-și prezinte observațiile.

¹⁰ În această hotărâre, din care, în prezent, este disponibil numai dispozitivul, Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională) a statuat în esență că anumite dispoziții fundamentale de drept al Uniunii [și anume articolul 1 primul paragraf TUE, articolul 2 TUE, articolul 4 alineatul (3) TUE și articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE], în special atunci când afirmă principiul supremației dreptului Uniunii, încalcă anumite dispoziții fundamentale ale Constituției poloneze și, în consecință, a anticipat că nu exclude să își exercite competența și să controleze direct constituționalitatea hotărârilor Curții de Justiție, precum și să constate neaplicarea lor în ordinea juridică poloneză.

(3) În cazul în care a fost făcută constatarea menționată la alineatul (2), Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate decide să suspende anumite drepturi care îi revin statului membru în cauză în urma aplicării tratatelor, inclusiv dreptul de vot în Consiliu al reprezentantului guvernului aceluși stat membru. Procedând în acest fel, Consiliul ține seama de eventualele consecințe ale unei astfel de suspendări asupra drepturilor și obligațiilor persoanelor fizice și juridice.

Obligațiile care îi revin statului membru în cauză în temeiul tratatelor rămân obligatorii în orice situație pentru statul membru respectiv.

(4) Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate decide ulterior să modifice sau să revoce măsurile luate în temeiul alineatului (3), ca răspuns la modificarea situației care l-a determinat să impună măsurile respective.

(5) Modalitățile de vot care, în înțelesul prezentului articol, se aplică Parlamentului European, Consiliului European și Consiliului sunt prevăzute la articolul 354 [TFUE].”

7. Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf TUE prevede:

„Statele membre stabilesc căile de atac necesare pentru a asigura o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii.”

2. Carta

8. Articolul 47 din cartă, intitulat „Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil”, prevede:

„Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de prezentul articol.

Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege. Orice persoană are posibilitatea de a fi consiliată, apărută și reprezentată.

[...]”

3. Decizia-cadru 2002/584

9. Considerentele (5), (6), (10) și (12) ale Deciziei-cadru 2002/584 au următorul cuprins:

„(5) Obiectivul stabilit pentru Uniune, și anume, de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, duce la eliminarea extrădării între statele membre și la înlocuirea acesteia cu un sistem de predare între autoritățile judiciare. Pe de altă parte, introducerea unui nou sistem simplificat de predare a persoanelor condamnate sau bănuite, cu scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, în materie penală, permite eliminarea complexității și a riscurilor de întârziere inerente procedurilor actuale de extrădare. Relațiile de cooperare clasice care au dominat până în prezent între statele membre ar trebui să fie

înlocuite cu un sistem de liberă circulație a deciziilor judiciare în materie penală, atât a celor anterioare sentinței de condamnare, cât și a celor definitive, într-un spațiu de libertate, securitate și justiție.

- (6) [MEA] prevăzut în prezenta decizie-cadru constituie prima concretizare, în domeniul dreptului penal, a principiului recunoașterii reciproce pe care Consiliul European l-a calificat drept «piatra de temelie» a cooperării judiciare.

[...]

- (10) Mecanismul [MEA] se bazează pe un grad ridicat de încredere între statele membre. Punerea în aplicare a acestuia nu poate fi suspendată decât în caz de încălcare gravă și persistentă de către unul din statele membre a principiilor enunțate la articolul 6 alineatul (1) [TUE], constatată de Consiliu, în aplicarea articolului 7 alineatul (1) din tratatul menționat anterior și cu consecințele prevăzute la alineatul (2) din același articol.

[...]

- (12) Prezenta decizie-cadru respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute în articolul 6 [TUE] și reflectate în [cartă], în special în capitolul VI. Nimic din prezenta decizie-cadru nu poate fi interpretat ca o interdicție de a refuza predarea unei persoane împotriva căreia a fost emis un [MAE], atunci când există motive să se creadă, pe baza unor elemente obiective, că respectivul mandat de arestare a fost emis cu scopul de a urmări sau de a pedepsi o persoană pe motive de sex, rasă, religie, origine etnică, cetățenie, limbă, opinii politice sau orientare sexuală, sau de a aduce atingere situației acestei persoane pentru oricare din aceste motive.”

10. Potrivit articolului 1 din această decizie-cadru, intitulat „Definiția mandatului european de arestare și obligația de executare a acestuia”:

„(1) [MEA] este o decizie judiciară emisă de un stat membru în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale sau în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.

(2) Statele membre execută orice [MEA], pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile prezentei decizii-cadru.

(3) Prezenta decizie-cadru nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate de articolul 6 [TUE].”

11. Articolele 3, 4 și 4a din decizia-cadru menționată enumeră motivele de neexecutare obligatorie și facultativă a MEA.

12. Articolul 15 din aceeași decizie-cadru, intitulat „Decizia de predare”, prevede:

„(1) Autoritatea judiciară de executare decide, în termenele și în condițiile stabilite în prezenta decizie-cadru, predarea persoanei.

(2) În cazul în care autoritatea judiciară de executare consideră că informațiile comunicate de stalul membru emitent sunt insuficiente pentru a-i permite să decidă predarea, aceasta solicită furnizarea de urgență a unor informații suplimentare necesare, în special în legătură cu articolele 3-5 și 8, și poate stabili o dată limită pentru primirea acestora, ținând cont de necesitatea de a respecta termenele stabilite la articolul 17.

(3) Autoritatea judiciară emitentă poate, în orice moment, să transmită toate informațiile suplimentare utile autorității judiciare de executare.”

B. Dreptul neerlandez

13. Overleveringswet (Legea privind predarea) din 29 aprilie 2004¹¹, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Legea din 17 martie 2021¹², transpune în dreptul neerlandez Decizia-cadru 2002/584.

14. Articolul 1 din Legea privind predarea are următorul cuprins:

„În această lege, se înțelege prin:

[...]

g) tribunal: Tribunalul Amsterdam;

[...]”

15. Articolul 11 din această lege prevede la alineatul 1:

„Nu se dă curs unui [MAE] în cazurile în care, în opinia tribunalului, există motive serioase și întemeiate să se considere că persoana căutată este expusă, după predare, unui pericol real de a-i fi încălcate drepturile fundamentale garantate de [cartă]”.

16. Articolul 26 din legea menționată prevede la alineatul 1:

„Tribunalul examinează [...] posibilitatea predării. [...]”

17. Articolul 28 din aceeași lege prevede:

„1. Tribunalul se pronunță cu privire la predare în cel mult paisprezece zile de la încheierea cercetării judecătorești în cadrul ședinței. Hotărârea este motivată.

2. Dacă tribunalul constată [...] că predarea nu poate fi autorizată, [...] el va refuza predarea prin hotărârea sa.

3. În alte cazuri decât cele prevăzute la alineatul 2, tribunalul autorizează predarea prin hotărârea sa, cu excepția situației în care acesta consideră că, în temeiul articolului 11 alineatul 1, nu trebuie să se dea curs [MEA] [...]”

¹¹ Stb. 2004, nr. 195.

¹² Stb. 2021, nr. 155.

III. Litigiile principale și întrebările preliminare

A. Cauza C-562/21 PPU

18. La 6 aprilie 2021, o autoritate judiciară poloneză a emis un MEA împotriva lui X, un resortisant polonez, în vederea arestării și a predării sale în fața acestei instanțe în scopul executării unei pedepse privative de libertate, aplicată prin hotărârea definitivă din 30 iunie 2020 pentru extorcare și amenințare cu violența.

19. Persoana în cauză a fost arestată preventiv în așteptarea deciziei rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam), instanța de trimitere, cu privire la predarea sa și nu a consimțit la aceasta.

20. Instanța respectivă, sesizată în cadrul cererii de executare a MEA, a constatat prezența unor deficiențe sistemice sau generalizate în ceea ce privește independența puterii judecătorești în statul membru emitent, care ar implica un risc real de încălcare a dreptului la o instanță independentă, consacrat la articolul 47 alineatul (2) din cartă ca substanța dreptului fundamental la un proces echitabil.

21. În plus, instanța menționată a arătat că, deși era posibil ca o persoană a cărei predare a fost solicitată în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri privative de libertate să precizeze în procedura de predare care sunt judecătorii din statul membru emitent care au participat la procesul său, această persoană nu poate contesta în mod efectiv, după predarea sa, validitatea numirii unui judecător sau legalitatea exercitării funcției sale jurisdicționale, în temeiul unei legislații intrate în vigoare la 14 februarie 2020¹³.

22. În aceste împrejurări, rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Ce criteriu trebuie să aplice o autoritate judiciară de executare care trebuie să se pronunțe cu privire la executarea unui MEA ce vizează executarea unei pedepse sau a unei măsuri privative de libertate definitive atunci când analizează dacă, în statul membru emitent, dreptul la o instanță constituită în prealabil prin lege a fost încălcat în cadrul judecății care a condus la condamnare, în cazul în care în statul membru respectiv nu a existat nicio cale de atac eficientă împotriva unei eventuale încălcări a aceluși drept?”

B. Cauza C-563/21 PPU

23. Autoritățile judiciare poloneze au emis șase MEA împotriva lui Y, un resortisant polonez, în vederea arestării și a predării sale acestor instanțe. Două MEA au fost emise în scopul executării unor pedepse privative de libertate, iar celelalte patru MEA au fost emise în scopul efectuării urmăririi penale pentru mai multe infracțiuni, printre care și cea de înșelăciune. Cauza trimisă de instanța de trimitere privește MEA referitor la această din urmă infracțiune, emis la 7 aprilie 2020.

¹³ Este vorba despre modificări ale legislației referitoare la puterea judecătorească, printre care se numără ustawa r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Legea de modificare a Legii privind organizarea instanțelor de drept comun, a Legii privind Curtea Supremă și a anumitor alte legi) din 20 decembrie 2019 (Dz. U. din 2020, poziția 190). În temeiul acestei legislații, instanțelor poloneze nu li se permite să examineze un motiv de atac întemeiat pe numirea unui judecător sau pe legalitatea exercitării atribuțiilor sale jurisdicționale. A se vedea în acest sens Avizul nr. 977/2020 al Comisiei de la Veneția.

24. Persoana în cauză a fost arestată preventiv în așteptarea deciziei rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam), instanța de trimitere, cu privire la predarea sa și nu a consimțit la aceasta.

25. Această instanță, sesizată în cadrul cererii de executare a MEA, a constatat, din perspectiva a ceea ce a făcut în cauza C-562/21 PPU, prezența unor deficiențe sistemice sau generalizate în ceea ce privește independența puterii judecătorești în statul membru emitent, care ar prezenta un risc real de încălcare a dreptului la o instanță judecătorească independentă, în sensul articolului 47 alineatul (2) din cartă¹⁴.

26. În plus, pe de o parte, instanța menționată a subliniat că nu era posibil ca o persoană a cărei predare era solicitată în scopul urmăririi penale să precizeze în procedura de predare care sunt judecătorii din statul membru emitent care vor examina cauzele după predarea sa, întrucât cauzele sunt atribuite în mod aleatoriu judecătorilor unei instanțe și această persoană se află, așadar, în imposibilitatea de a invoca în mod individualizat neregularitățile săvârșite la numirea unuia sau a mai mulți judecători. Pe de altă parte, aceeași instanță a constatat că o persoană căutată nu poate contesta în mod efectiv, după predare, validitatea numirii unui judecător sau legalitatea exercitării funcției sale jurisdicționale, în temeiul legislației intrate în vigoare la 14 februarie 2020¹⁵.

27. În aceste împrejurări, rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Este oportună aplicarea criteriului stabilit în Hotărârea [Minister for Justice and Equality] și confirmat în Hotărârea [Openbaar Ministerie] în cazul în care există un risc real ca persoana în cauză să fie judecată în fața unei instanțe care nu a fost constituită în prealabil prin lege?
- 2) Este oportună aplicarea criteriului stabilit în Hotărârea [Minister for Justice and Equality] și confirmat în Hotărârea [Openbaar Ministerie] în cazul în care o persoană căutată, care urmărește să conteste predarea sa, nu poate îndeplini acest criteriu din cauza faptului că nu este posibil, la momentul respectiv, să se stabilească componența instanțelor în fața cărora va fi judecată, din cauza modului aleatoriu în care sunt repartizate cauzele?
- 3) Lipsa unei căi de atac efective pentru a contesta validitatea numirii judecătorilor în Polonia, în condițiile în care este evident că persoana căutată nu poate dovedi la acel moment că instanțele în fața cărora va fi judecată vor fi compuse din judecători care nu au fost numiți în mod valabil, reprezintă o încălcare a substanței dreptului la un proces echitabil care impune statului de executare să refuze predarea persoanei căutate?”

IV. Procedura preliminară de urgență

28. Camera întâi a Curții a decis, la 30 septembrie 2021, să admită cererea instanței de trimitere privind judecarea prezentelor două cauze potrivit procedurii preliminare de urgență. În această privință, Curtea a arătat, pe de o parte, că întrebările preliminare adresate priveau interpretarea unei decizii-cadru care intră sub incidența titlului V din partea a treia din Tratatul FUE și, pe de altă parte, că această instanță a indicat că X și Y se aflau în arest în Țările de Jos, în așteptarea deciziilor sale cu privire la predarea lor.

¹⁴ A se vedea punctul 20 din prezentele concluzii.

¹⁵ A se vedea nota de subsol 13 din prezentele concluzii.

29. Curtea a hotărât de asemenea să conexeze aceste cauze pentru buna desfășurare a fazelor scrise și orale ale procedurii, precum și în vederea pronunțării hotărârii, având în vedere conexitatea acestora.

30. X, Openbaar Ministerie (Ministerul Public, Țările de Jos), guvernele neerlandez și polonez, precum și Comisia au depus observații scrise. Openbaar Ministerie (Ministerul Public), guvernele neerlandez, irlandez și polonez, precum și Comisia au prezentat observații orale în ședința de audiere a pledoariilor care a avut loc la 16 noiembrie 2021.

V. Analiză

31. Prin intermediul întrebărilor preliminare adresate în cele două cauze, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă este obligată, în temeiul principiilor stabilite în Hotărârile Minister for Justice and Equality și Openbaar Ministerie, să refuze predarea persoanei căutate în următoarele situații:

- pe de o parte, la examinarea unui MEA emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri privative de libertate definitive, atunci când, în statul membru emitent, (i) dreptul la o instanță constituită în prealabil prin lege a fost încălcat în cadrul judecății care a condus la condamnare, și (ii) nu a existat nicio cale de atac eficientă împotriva unei eventuale încălcări a aceluși drept¹⁶;
- pe de altă parte, la examinarea unui MEA emis în scopul urmăririi penale, atunci când (i) există un risc real ca, în statul membru emitent, persoana căutată să fie judecată de o instanță care nu a fost constituită în prealabil prin lege¹⁷, (ii) această persoană nu poate stabili compunerea instanțelor în fața cărora va fi judecată, ca urmare a modalităților de atribuire aleatorie a cauzelor¹⁸, și (iii) nu există o cale de atac efectivă pentru a contesta validitatea numirii judecătorilor¹⁹.

32. Vom aminti mai întâi principiile evidențiate de Decizia-cadru 2002/584 și de jurisprudența relevantă (A) pentru a răspunde în continuare la întrebările preliminare (B).

A. Cu privire la principiile rezultate din Decizia-cadru 2002/584 și din jurisprudența relevantă

33. Vom aminti în continuare principiile înscrise în Decizia-cadru 2002/584 și evidențiate de jurisprudență în ceea ce privește motivele de neexecutare a unui MEA legate de riscul de încălcare a drepturilor fundamentale ale persoanei căutate (1), precum și condițiile în care o neregularitate în numirea unui judecător poate conduce la repunerea în discuție a dreptului justițiabililor la un proces echitabil (2).

¹⁶ Întrebare unică în cauza C-562/21 PPU.

¹⁷ Prima întrebare în cauza C-563/21 PPU.

¹⁸ A doua întrebare în cauza C-563/21 PPU.

¹⁹ A treia întrebare în cauza C-563/21 PPU.

1. Motivele de neexecutare a unui MEA legate de riscul de încălcare a drepturilor fundamentale ale persoanei căutate

34. Astfel cum reiese din considerentele (5), (6) și (10) ale Deciziei-cadru 2002/584, instituirea mecanismului MEA, care permite eliminarea complexității și a riscurilor de întârziere inerente procedurilor de extrădare, constituie concretizarea, în domeniul dreptului penal, a principiului recunoașterii reciproce pe care Consiliul European l-a calificat drept „piatra de temelie” a cooperării judiciare, și se bazează pe un grad ridicat de încredere între statele membre²⁰. Punerea în aplicare a acestui mecanism nu poate fi suspendată decât în caz de încălcare gravă și persistentă de către unul dintre statele membre a principiilor prevăzute la articolul 6 alineatul (1) TUE, constatată de Consiliu în aplicarea articolului 7 alineatul (1) din acest tratat și cu consecințele prevăzute la alineatul (2) al acestui articol. Considerentul (12) al deciziei-cadru menționate precizează însă că aceasta respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute în articolul 6 TUE și reflectate în cartă²¹.

35. Acești doi „piloni” ai Deciziei-cadru 2002/584 se reflectă la articolul 1 din aceasta, care, la alineatul (2), prevede că statele membre execută orice MEA pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile acestei decizii-cadru și, la alineatul (3), prevede că decizia-cadru menționată nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale, astfel cum sunt consacrate de articolul 6 TUE.

36. Rezultă că autoritățile judiciare de executare nu pot, în principiu, să refuze executarea unui MEA decât pentru motivele enumerate în mod exhaustiv la articolele 3-4 a din Decizia-cadru 2002/584²² sau, conform unei jurisprudențe constante a Curții, în „situații excepționale” care, din cauza gravității lor, impun să se aducă unele limitări principiilor recunoașterii și încrederii reciproce dintre statele membre pe care se întemeiază cooperarea judiciară în materie penală²³.

37. Pentru a stabili existența acestor situații excepționale, printre care figurează încălcarea anumitor drepturi fundamentale consacrate de cartă, Curtea a introdus, în Hotărârea Aranyosi și Căldăraru, o examinare în două etape (denumită în continuare „examinarea în două etape” sau „examinarea”²⁴):

- prin intermediul primei etape, autoritatea judiciară de executare trebuie să evalueze riscul real de încălcare a drepturilor fundamentale în raport cu situația generală a statului membru emitent;

²⁰ Jurisprudența Curții a precizat că mecanismul MEA respectiv urmărește printre altele să lupte împotriva nepedepsirii unei persoane căutate care se află într-un alt stat membru decât cel în care se pretinde că a săvârșit o infracțiune (a se vedea Hotărârea Openbaar Ministerie, punctul 62 și jurisprudența citată).

²¹ Curtea a precizat totuși că, în timp ce executarea MEA constituie principiul, refuzul executării este conceput ca o excepție, care trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte [a se vedea Hotărârile Minister for Justice and Equality (punctul 41 și jurisprudența citată), precum și Openbaar Ministerie (punctul 37)].

²² În plus, executarea MEA nu poate fi subordonată decât uneia dintre condițiile prevăzute în mod limitativ la articolul 5 din această decizie-cadru.

²³ A se vedea în acest sens Avizul 2/13 (Aderarea Uniunii la CEDO) din 18 decembrie 2014 (EU:C:2014:2454, punctul 191), precum și Hotărârea din 5 aprilie 2016, Aranyosi și Căldăraru (C-404/15 și C-659/15 PPU, denumită în continuare „Hotărârea Aranyosi și Căldăraru”, EU:C:2016:198, punctul 82). A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Campos Sánchez-Bordona prezentate în cauzele conexate L și P (Independența autorității judiciare emitente) (C-354/20 PPU și C-412/20 PPU, EU:C:2020:925, punctul 39).

²⁴ A se vedea Hotărârea Aranyosi și Căldăraru (punctele 88, 89, 92 și 94).

- prin intermediul celei de a doua etape, această autoritate trebuie să verifice, în mod concret și precis, dacă există un risc real de atingere adusă unui drept fundamental al persoanei căutate, ținând seama de împrejurările speței²⁵.

38. În continuare, aceste principii și în special examinarea în două etape au fost aplicate în privința situației în care, în urma executării unui MEA, există un risc de încălcare a dreptului la un proces echitabil, consacrat la articolul 47 din cartă, pentru motivul unor deficiențe sistemice sau generalizate ale sistemului judiciar al statului membru emitent, în speță Republica Polonă, susceptibile să afecteze independența judecătorilor și, așadar, să determine o încălcare a acestui drept.

39. În Hotărârea Minister for Justice and Equality, privind un MEA emis de autoritățile judiciare poloneze în scopul urmăririi penale, Curtea a statuat că, chiar și atunci când, în urma primei etape a examinării, autoritatea judiciară de executare dispune de elemente, precum cele care figurează într-o propunere motivată a Comisiei Europene, în temeiul articolului 7 alineatul (1) TUE, ca urmare a unor deficiențe sistemice sau generalizate în ceea ce privește independența puterii judecătorești din statul membru emitent, care tind să demonstreze existența unui risc real de încălcare a substanței dreptului fundamental la un proces echitabil²⁶, această autoritate este ținută, în cadrul celei de a doua etape, și să verifice, în mod concret și precis, dacă există motive serioase și întemeiate de a crede că persoana respectivă va fi expusă unui asemenea risc în cazul predării către statul membru emitent²⁷. În această privință, autoritatea respectivă trebuie să țină seama de criteriile precum situația personală a acestei persoane, natura infracțiunii pentru care este urmărită și contextul factual care stau la baza MEA (denumite în continuare „criteriile pertinente”), precum și de informațiile furnizate de statul membru emitent în aplicarea articolului 15 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584²⁸.

40. În Hotărârea Openbaar Ministerie, privind un MEA emis de autoritățile judiciare poloneze în scopul urmăririi penale și al executării unei pedepse privative de libertate, pe de o parte, Curtea a statuat că, chiar și atunci când autoritatea judiciară de executare dispune de elemente care dovedesc existența unor deficiențe sistemice sau generalizate privind independența puterii judecătorești din statul membru emitent care existau la momentul emiterii sau care au survenit ulterior acestei emiteri, autoritatea respectivă nu poate nega calitatea de „autoritate judiciară emitentă”, în sensul articolului 6 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, instanței care a emis MEA²⁹. Pe de altă parte, Curtea a amintit că, chiar și atunci când constată existența unor deficiențe sistemice sau generalizate menționate anterior, autoritatea judiciară de executare nu se

²⁵ În speță, era vorba despre un risc real de tratament inuman sau degradant al persoanelor deținute în statul membru emitent, în lumina standardului de protecție a drepturilor fundamentale garantat de dreptul Uniunii și în special de articolul 4 din cartă.

²⁶ Mai precis, lipsa de independență a instanțelor statului membru emitent, ca urmare a unor deficiențe sistemice sau generalizate în acest stat membru [Hotărârea Minister for Justice and Equality (punctele 61-67)] ar implica încălcarea dreptului fundamental la o instanță judecătorească independentă și, prin urmare, a substanței dreptului fundamental la un proces echitabil [Hotărârea Minister for Justice and Equality (punctul 75)].

²⁷ Curtea a precizat în această privință că, numai în prezența unei decizii a Consiliului European de constatare, în condițiile prevăzute la articolul 7 alineatul (2) TUE, a unei încălcări grave și persistente în statul membru emitent a principiilor prevăzute la articolul 2 TUE, cum sunt cele inerente statului de drept, urmată de suspendarea de către Consiliu a aplicării Deciziei-cadru 2002/584 în raport cu acest stat membru, autoritatea judiciară de executare ar fi ținută să refuze în mod automat executarea oricărui MEA emis de statul membru respectiv, fără a trebui să efectueze o apreciere concretă a riscului real la care este expusă persoana în cauză de a i se afecta substanța dreptului său fundamental la un proces echitabil [a se vedea Hotărârea Minister for Justice and Equality (punctul 72), precum și considerentul (10) al Deciziei-cadru 2002/584].

²⁸ A se vedea Hotărârea Minister for Justice and Equality (punctul 79).

²⁹ Curtea a precizat că, în împrejurările speței, autoritatea judiciară de executare nu putea contesta calitatea de autoritate judiciară emitentă, în sensul dispoziției citate, a oricărui judecător și a oricărei instanțe din statul membru emitent care acționează, prin natura sa, în deplină independență față de puterea executivă, și că existența unor deficiențe invocate nu avea în mod necesar un impact asupra oricărei decizii pe care instanțele statului membru menționat puteau fi determinate să o adopte în fiecare caz particular (Hotărârea Openbaar Ministerie, punctele 41 și 42).

poate abține de la efectuarea celei de a doua etape a examinării. În cadrul acestei a doua etape, revine instanței menționate sarcina de a aprecia dacă există motive serioase și întemeiate de a crede că persoana care face obiectul unui MEA va fi expusă, în cazul predării, unui risc real de încălcare a dreptului său fundamental la un proces echitabil³⁰. În această privință, Curtea a făcut trimitere la criteriile pertinente, dezvoltate în Hotărârea Minister for Justice and Equality³¹, precizând totodată că autoritatea respectivă poate, în cadrul contextului factual în care se înscrie emiterea MEA, să ia în considerare declarațiile unor autorități publice susceptibile să interfereze în tratamentul care trebuie rezervat într-un caz individual³².

41. În esență, în hotărârile menționate mai sus, menținând totodată principiul predării persoanei căutate, Curtea a statuat că existența unui risc real ca persoana respectivă să sufere, în cazul predării către autoritatea judiciară emitentă, o încălcare a dreptului său fundamental la o instanță judecătorească independentă și, prin urmare, a substanței dreptului său fundamental la un proces echitabil, garantat de articolul 47 al doilea paragraf din cartă, poate să permită autorității judiciare de executare să se abțină, în mod excepțional, să dea curs acestui MEA, în temeiul articolului 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584³³.

42. Această verificare, ce se reflectă în examinarea în două etape, necesită în esență o apreciere generală a situației din statul membru emitent, urmată de o apreciere individuală a situației persoanei în cauză, din care reiese că aceasta este expusă în mod concret riscului real de încălcare a drepturilor fundamentale în discuție.

2. Condițiile în care o neregularitate în numirea unui judecător poate aduce atingere dreptului justițiabililor la un proces echitabil

43. Întrucât instanța de trimitere arată că deficiențele sistemice sau generalizate care afectează dreptul fundamental la o instanță constituită în prealabil prin lege în statul membru emitent rezultă în principal dintr-o neregularitate în numirea membrilor puterii judecătorești³⁴, considerăm oportun să evocăm pe scurt, în continuare, principiile stabilite de Curte în ceea ce privește condițiile în care o neregularitate în numirea unui judecător poate repune în discuție dreptul justițiabililor la un proces echitabil.

44. În Hotărârea din 26 martie 2020, Reexaminare Simpson/Consiliul și HG/Comisia³⁵, Curtea s-a pronunțat cu privire la incidența unei neregularități din procedura de numire a unui judecător la Tribunalul Funcției Publice a Uniunii Europene asupra dreptului părților la o instanță judecătorească constituită în prealabil prin lege.

45. În această hotărâre, deși a subliniat că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul de a fi judecat de o instanță „instituită de lege”, în sensul articolului 6 paragraful 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

³⁰ A se vedea Hotărârea Openbaar Ministerie (punctul 60).

³¹ Hotărârea Minister for Justice and Equality (punctul 79). A se vedea punctul 39 din prezentele concluzii.

³² A se vedea Hotărârea Openbaar Ministerie (punctul 61).

³³ A se vedea Hotărârile Minister for Justice and Equality (punctul 59) și Openbaar Ministerie (punctul 61). Subliniem că, dacă Curtea, în prima hotărâre, a statuat că situația în discuție poate să permită autorității judiciare de executare să se abțină, în mod excepțional, să dea curs MEA, în cea de a doua hotărâre, Curtea a precizat că, în această situație, autoritatea judiciară de executare trebuie să se abțină să dea curs MEA.

³⁴ Instanța de trimitere se referă la numirea judecătorilor la propunerea KRS, în temeiul Legii de modificare a Legii privind KRS și a anumitor alte legi din 8 decembrie 2017.

³⁵ C-542/18 RX-II și C-543/18 RX-II, denumită în continuare „Hotărârea Reexaminare Simpson”, EU:C:2020:232.

semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), căruia îi corespunde articolul 47 al doilea paragraf din cartă³⁶, include, prin însăși natura sa, procesul de numire a judecătorilor³⁷, Curtea a precizat că o neregularitate comisă cu ocazia numirii judecătorilor în cadrul sistemului judiciar în cauză constituie o încălcare a articolului 47 al doilea paragraf prima teză din cartă, cu precădere atunci când această neregularitate este de o asemenea natură și gravitate încât creează un risc real ca alte ramuri ale puterii, în special executivul, să poată exercita o putere discreționară nejustificată care să pună în pericol integritatea rezultatului la care conduce procesul de numire și să semene astfel o îndoială legitimă, în percepția justițiabililor, în ceea ce privește independența și imparțialitatea judecătorului sau a judecătorilor avuți în vedere, situație care se regăsește atunci când sunt în discuție norme fundamentale care fac parte integrantă din instituirea și din funcționarea acestui sistem judiciar³⁸.

46. În hotărârea menționată, Curtea a făcut distincție între, pe de o parte, procedura de numire a judecătorului controversat la Tribunalul Funcției Publice (cu alte cuvinte apelul la candidaturi), a cărei neregularitate a fost constatată de Tribunalul Uniunii Europene, și, pe de altă parte, normele fundamentale referitoare la numirea judecătorilor la această instanță [cu alte cuvinte articolul 257 al patrulea paragraf TFUE și articolul 3 din anexa I la Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene] și a concluzionat că simpla încălcare a procedurii de numire nu era suficientă pentru a stabili că a existat o încălcare a unei norme fundamentale a procedurii de numire a judecătorilor la Tribunalul Funcției Publice de o asemenea natură și gravitate încât ar fi creat un risc real ca Consiliul să își exercite în mod nejustificat competențele punând în pericol integritatea rezultatului la care a condus procesul de numire și semănând astfel o îndoială legitimă, în percepția justițiabililor, în ceea ce privește independența și imparțialitatea judecătorului numit pe al treilea post sau chiar ale camerei în care a fost repartizat acest judecător³⁹. Aceleași principii au fost aplicate de Curte în privința situației sistemului judiciar polonez în Hotărârea din 6 octombrie 2021, *W.Ż.* (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire)⁴⁰.

47. În esență, această jurisprudență ne arată că neregularitățile în numirea anumitor judecători pot avea repercusiuni asupra situației concrete a justițiabililor atunci când creează riscul unei ingerințe a puterii executive asupra administrării justiției și seamănă, astfel, o îndoială, în percepția justițiabililor, în ceea ce privește independența și imparțialitatea acestor judecători și a instanțelor la care sunt repartizați. Aceste concluzii ne determină să constatăm că, în cadrul celei de a doua etape a examinării în cauzele principale, trebuie să se verifice dacă situația persoanelor căutate, ținând seama de criteriile pertinente, prezintă, pentru puterea executivă, un interes care depășește elementele concrete ale infracțiunilor prezumate și care le expune riscului ca tratamentul rezervat cauzei lor să nu fie imparțial, după cum vom explica în continuare.

³⁶ A se vedea Explicațiile cu privire la Carta drepturilor fundamentale (JO 2007, C 303, p. 17).

³⁷ Hotărârea Reexaminare Simpson (punctul 74). A se vedea Curtea EDO, 1 decembrie 2020, *Guðmundur Andri Ástráðsson împotriva Islandei* (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, § 226-228), și Curtea EDO, 22 iulie 2021, *Reczkowicz împotriva Poloniei* (CE:ECHR:2021:0722JUD004344719, § 218).

³⁸ Hotărârea Reexaminare Simpson (punctul 75).

³⁹ Hotărârea Reexaminare Simpson (punctul 79).

⁴⁰ C-487/19, EU:C:2021:798 (punctul 130).

B. Cu privire la întrebările preliminare

48. Prezentele cauze se înscriu într-un context aproape identic cu cel care a condus la pronunțarea Hotărârilor Minister for Justice and Equality și Openbaar Ministerie, precum și cu cel care face obiectul cauzei *pendinte* C-480/21, Minister for Justice and Equality⁴¹. Aceste cauze privesc executarea unui MEA emis de autoritățile judiciare poloneze în scopul urmăririi penale și al executării unei pedepse privative de libertate. După cum s-a arătat deja, prin intermediul întrebărilor preliminare, instanța de trimitere ridică în esență problema dacă și cum trebuie să aplice a doua etapă a examinării⁴² în contextul specific al speței.

1. Cu privire la prima etapă a examinării

49. În ceea ce privește, cu titlu introductiv, prima etapă a examinării, instanța de trimitere, fără a adresa vreo întrebare preliminară în această privință, constată existența unor deficiențe sistemice sau generalizate privind independența puterii judecătorești în statul membru emitent, care existau la momentul emiterii MEA, care continuă să existe și care au cunoscut chiar o agravare în creștere în ultimii ani. Instanța menționată întemeiază această constatare în principal pe numirea judecătorilor la propunerea KRS în temeiul Legii de modificare a Legii privind KRS și a anumitor alte legi din 8 decembrie 2017⁴³, precum și pe imposibilitatea unei persoane predate de a contesta în mod efectiv validitatea numirii unui judecător sau legalitatea exercitării funcției sale judiciare în temeiul legislației intrate în vigoare la 14 februarie 2020⁴⁴.

50. Fără a intenționa să impiețeze asupra competențelor instanței de trimitere și fără a aduce atingere verificărilor care sunt de competența sa cu privire la caracterul actual al acestei analize și la eventualele evoluții ale situației la nivel național⁴⁵, putem subscrie în principiu, în lumina jurisprudenței privind independența sistemului judiciar polonez, la constatările emise de această instanță⁴⁶.

2. Cu privire la a doua etapă a examinării

51. În ceea ce privește a doua etapă a examinării, Curtea este chemată să clarifice aplicarea criteriilor pertinente în cazul, pe de o parte, al executării unui MEA emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri privative de libertate și, pe de altă parte, al executării unui MEA emis în scopul efectuării urmăririi penale⁴⁷.

⁴¹ Această cauză privește de asemenea MEA emise de autoritățile judiciare poloneze în scopul urmăririi penale și al executării unei pedepse privative de libertate. Prin intermediul trimiterii preliminare, Supreme Court (Curtea Supremă) a arătat, pe de o parte, că nu este posibil să identifice compunerea instanței în fața căreia persoanele interesate vor trebui să se înfățișeze ca urmare a unui sistem aleatoriu de atribuire a cauzelor și, pe de altă parte, că aceste persoane interesate nu vor putea contesta în justiție compunerea instanței în fața căreia se vor înfățișa, chiar dacă ele ar considera că aceasta este compusă în mod nelegal. Instanța de trimitere ridică, în consecință, problema dacă deficiențele sistemice sau generalizate în sistemul judiciar polonez sunt de o asemenea anvergură încât implică, în sine, o încălcare a substanței dreptului la un proces echitabil, ceea ce, în esență, ar scuti-o de cea de a doua etapă a examinării în două etape.

⁴² A se vedea punctele 37-40 din prezentele concluzii.

⁴³ A se vedea nota de subsol 6 din prezentele concluzii.

⁴⁴ A se vedea nota de subsol 13 din prezentele concluzii.

⁴⁵ În această privință, regretăm să constatăm că, de la introducerea prezentelor trimiteri preliminare, situația a evoluat într-un mod deosebit de îngrijorător, în lumina hotărârii Curții Constituționale.

⁴⁶ Astfel, prin această jurisprudență, Curtea a stabilit că mai multe aspecte ale reformelor sistemului judiciar polonez erau contrare dreptului fundamental la un proces echitabil pentru motivul lipsei de independență a anumitor instanțe din acest stat membru. A se vedea în special Hotărârea recentă din 6 octombrie 2021, *W.Ż.* (Camera de control extraordinar și cauze publice a Curții Supreme – Numire) (C-487/19, EU:C:2021:798).

⁴⁷ A se vedea punctul 31 din prezentele concluzii.

52. Prin urmare, trebuie să se examineze dacă deficiențele sistemice sau generalizate privind independența puterii judecătorești în statul membru emitent, atunci când acestea presupun sau pot presupune deficiențe specifice în numirea judecătorilor care au condamnat persoana căutată sau în legătură cu care se consideră că o vor judeca după predare, pot determina, în speță, o încălcare a dreptului acestei persoane la o instanță judecătorească independentă, garantat la articolul 47 al doilea paragraf prima teză din cartă. În cazul unui răspuns afirmativ, autoritatea judiciară de executare trebuie să se abțină, în temeiul articolului 1 alineatul (3) din Decizia-cadru 2002/584, să dea curs MEA, în timp ce, în caz contrar, ea trebuie să procedeze la executarea acestuia din urmă⁴⁸.

53. În ceea ce privește, pe de o parte, executarea unui MEA emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri privative de libertate, instanța de trimitere arată că există un risc real ca unul sau mai mulți judecători numiți în urma unor reforme controversate⁴⁹ să fi participat la procesul persoanei care face obiectul unui asemenea MEA. Această instanță adaugă că, deși este posibil, din punct de vedere material, ca această persoană să precizeze judecătorii din statul membru emitent care au participat la procesul său, persoana respectivă nu poate contesta în mod efectiv validitatea numirii unui judecător sau legalitatea exercitării atribuțiilor sale judiciare, în temeiul unei modificări legislative introduse în anul 2020 în cadrul reformelor controversate⁵⁰.

54. În ceea ce privește, pe de altă parte, executarea unui MEA emis în scopul urmăririi penale, instanța de trimitere constată că o persoană căutată nu este în măsură să știe care judecători vor examina cauza după predarea sa, având în vedere mecanismul aleatoriu de atribuire a cauzelor judecătorilor unei instanțe, de asemenea introdus în cadrul reformelor controversate.

55. Arătăm că, în aceste două cazuri, pot fi avute în vedere două situații, și anume, cea în care este posibil să se excludă existența unor neregularități în numirea unuia sau a mai mulți judecători care au examinat sau care trebuie să examineze cauza persoanelor căutate (a) și cea în care există neregularități sau riscul real de neregularități într-o asemenea numire (b). În această a doua situație, care face obiectul întrebărilor preliminare, trebuie să se precizeze dacă și în ce măsură existența sau riscul unor astfel de neregularități poate determina autoritatea judiciară de executare să refuze executarea MEA. În sfârșit, ne pare oportun să facem câteva precizări cu privire la posibilele consecințe asupra examinării citate anterior a hotărârii Curții Constituționale, care, deși a intervenit ulterior prezentelor cereri de decizie preliminară, constituie un element de care instanța de trimitere va trebui să țină seama în aprecierea sa (c).

a) Cu privire la lipsa unor neregularități în numirea judecătorilor naționali competenți

56. Autoritatea judiciară de executare, pe baza verificărilor sale și eventual a unui schimb de informații cu autoritățile competente ale statului membru emitent în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584, ar putea ajunge la concluzia că autoritatea judiciară care a pronunțat pedeapsa sau măsura privativă de libertate împotriva persoanei căutate nu era compusă din judecători numiți în conformitate cu normele rezultate din reformele

⁴⁸ Observăm că un eventual refuz de executare a unui MEA nu aduce atingere în special posibilității ca, atunci când dreptul statului membru de executare permite acest lucru, persoana care face obiectul MEA respectiv să fie urmărită în statul membru de executare pentru aceleași fapte cu cele care stau la baza MEA sau ca acest stat membru să se angajeze să execute pedeapsa sau măsura de siguranță pentru care a fost emis MEA. Pe de altă parte, o asemenea posibilitate este prevăzută la articolul 4 punctele 2 și 6 din Decizia-cadru 2002/584 printre motivele de neexecutare facultativă a MEA.

⁴⁹ Instanța de trimitere se referă în special la numirea judecătorilor la propunerea KRS în temeiul Legii de modificare a Legii privind KRS și a anumitor alte legi din 8 decembrie 2017.

⁵⁰ A se vedea punctul 21 din prezentele concluzii.

controversate⁵¹ sau că nu există un risc concret ca persoana a cărei predare este solicitată în scopul efectuării urmăririi penale să fie judecată de o autoritate judiciară compusă din judecători numiți pe baza acestor norme.

57. În astfel de situații, deficiențele sistemice sau generalizate care afectează sistemul judiciar al statului membru emitent nu ar trebui să împiedice predarea persoanei în cauză către acest stat membru, în lipsa altor motive care să justifice refuzul predării respective⁵².

b) Cu privire la existența sau la riscul concret de neregularități în numirea judecătorilor naționali competenți

58. Autoritatea judiciară de executare, tot pe baza verificărilor sale și eventual a unui schimb de informații cu autoritățile competente ale statului membru emitent în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584, ar putea constata că autoritatea judiciară care a pronunțat pedeapsa sau măsura privativă de libertate era astfel compusă din unu sau mai mulți judecători numiți în temeiul normelor rezultate din reformele controversate sau există un risc concret ca judecătorii care au pronunțat condamnarea persoanei căutate sau care vor examina cauza acestei persoane după predare să facă parte din categoria judecătorilor numiți în conformitate cu normele menționate. Aceste situații, care fac obiectul primei și al celei de a doua întrebări preliminare în cauza C-563/21 PPU, se caracterizează prin îndoiala autorității judiciare de executare cu privire la incidența efectivă a participării (efective sau probabile) a judecătorilor numiți în mod nelegal în ceea ce privește respectarea dreptului fundamental al persoanei menționate la o instanță judecătorească independentă.

59. Or, ni se pare că, în lumina jurisprudenței Curții examinate la punctele 37-41 din prezentele concluzii, această îndoială nu este suficientă în sine pentru a demonstra existența unui risc real de încălcare a dreptului fundamental al persoanei căutate la o instanță judecătorească independentă în cadrul celei de a doua etape a examinării și, prin urmare, pentru a justifica un eventual refuz din partea acestei autorități de a executa MEA. Astfel, la fel ca deficiențele sistemice sau generalizate ale sistemului judiciar din statul membru emitent, simpla repercusiune a acestor deficiențe asupra procedurilor naționale propriu-zise, încheiate sau viitoare, în privința

⁵¹ În această privință, nu suntem de acord cu argumentele X, potrivit cărora, chiar și într-o asemenea situație, pe de o parte, nu este exclus ca, la un moment dat după predare, să se formuleze în fața unei instanțe litigii sau cereri legate de executarea unor pedepse privative de libertate, precum, de exemplu, cereri de revizuire a condamnării, de liberare condiționată, de suspendare a pedepsei sau de grațiere și, pe de altă parte, este eronat să se pornească de la principiul că există o hotărâre definitivă, ceea ce ar dori să invoce în justiție. Astfel, nu considerăm că autoritatea judiciară de executare este obligată să examineze, în mod general și ipotetic, sistemul judiciar al statului membru emitent pentru a evita posibilitatea ca, în orice stadiu eventual și succesiv al cauzei, persoana predată să fie expusă unui risc ca judecarea cauzei sale să nu se realizeze în mod independent.

⁵² Ținem să precizăm că această concluzie este legată de problema efectelor, în cazurile concrete, ale deficiențelor sistemice și generalizate ale statului membru emitent evocate de instanța de trimitere, și anume cele privind lipsa de independență a instanțelor pentru motivul neregularității în numirea mai multor judecători. Aceasta nu privește eventualele consecințe, în aceleași cazuri, ale altor deficiențe sistemice sau generalizate ale sistemului judiciar al statului membru emitent, precum cele privind regimul disciplinar al judecătorilor [a se vedea Hotărârea din 15 iulie 2021, Comisia/Polonia (Regimul disciplinar al judecătorilor) (C-791/19, EU:C:2021:596)]. Într-o asemenea situație, în ipoteza în care persoana căutată ar furniza elemente care ar da naștere unor îndoieli concrete cu privire la efectele deficiențelor sistemice sau generalizate privind regimul disciplinar al judecătorilor asupra situației sale, autorității judiciare de executare i-ar reveni sarcina de a verifica, eventual pe baza informațiilor furnizate de statul membru emitent în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584, dacă, ținând seama de criteriile pertinente, există motive suficiente pentru a aprecia că existența sau riscul unor proceduri disciplinare poate să fi influențat decizia (de condamnare sau de urmărire penală) pe care se întemeiază MEA. Cu toate acestea, din cererile de decizie preliminară nu reiese că această întrebare a fost adresată în cauzele principale.

persoanei căutate, care incită în același timp autoritatea menționată la vigilență sporită în aprecierea circumstanțelor care însoțesc emiterea MEA⁵³, nu poate scuti aceeași autoritate de examinarea criteriilor pertinente.

60. În această privință, amintim că, în jurisprudența sa privind independența sistemului judiciar polonez, Curtea a statuat în esență că, prin reformele controversate, Republica Polonă a permis puterii executive să intervină în mod decisiv cu privire la numirea judecătorilor și la regimul lor disciplinar. În plus, jurisprudența Curții examinată la punctul 45 din prezentele concluzii a precizat că o neregularitate în numirea judecătorilor presupune o încălcare a articolului 47 al doilea paragraf din cartă în special atunci când creează riscul unei ingerințe a puterii executive în exercitarea puterii judecătorești, permițând astfel puterii executive să exercite o influență asupra acesteia din urmă și aducând atingere separării puterilor și, așadar, independenței puterii judecătorești⁵⁴.

61. Prin urmare, considerăm că aprecierea efectelor deficiențelor sistemice sau generalizate asupra situației speciale a persoanelor căutate trebuie efectuată în funcție de natura deficiențelor identificate. În speță, având în vedere deficiențele constatate cu privire la ingerința puterii executive în exercitarea puterii judecătorești, se pune problema dacă această ingerință este în măsură să afecteze soluționarea cauzelor privind persoanele căutate.

62. Revine, așadar, instanței de trimitere, pe baza elementelor furnizate de persoana căutată și a informațiilor primite eventual de la autoritățile statului membru emitent al MEA în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584, sarcina de a verifica dacă lipsa de independență a instanțelor poloneze, cauzată de o ingerință a puterii executive în exercitarea puterii judecătorești, ar putea încălca dreptul persoanelor căutate la o instanță independentă, ținând seama de criteriile pertinente, precum și de eventualele evoluții ale cadrului legislativ și judiciar al statului membru emitent⁵⁵.

63. Criteriile pertinente trebuie, așadar, aplicate în speță în lumina eventualului risc de ingerință a puterii executive în cauzele referitoare la persoanele căutate. Mai precis, în temeiul acestor criterii, mai întâi, instanței de trimitere îi va reveni sarcina de a evalua dacă *situația personală* a persoanelor căutate este susceptibilă să implice un risc ca acestea să fie judecate pe baza altor elemente decât cele care sunt relevante pentru examinarea conduitei lor pretins culpabile, precum eventuala participare a acestor persoane la viața politică sau apartenența lor la o categorie, o minoritate sau un statut social deosebit de expuse la ingerințele puterii executive, ținând seama de politicile desfășurate de aceasta din urmă. În continuare, instanța respectivă va fi obligată să verifice dacă *natura infracțiunilor* pentru care sunt urmărite persoanele în cauză poate

⁵³ A se vedea, în ceea ce privește agravarea deficiențelor sistemice și generalizate, Concluziile avocatului general Campos Sánchez-Bordona prezentate în cauzele conexate L și P (Independența autorității judiciare emitente) (C-354/20 PPU și C-412/20 PPU, EU:C:2020:925, punctul 76), precum și Hotărârea Openbaar Ministerie (punctul 60).

⁵⁴ În schimb, aprecierea ar fi fost diferită în cazul în care aceste deficiențe ar privi un aspect diferit, cum ar fi, de exemplu, normele care garantează competența judecătorilor numiți sau durata mandatului lor [a se vedea în acest sens Hotărârea Reexaminare Simpson (punctele 77-81)].

⁵⁵ Ne referim printre altele la Ordonanța din 14 iulie 2021 prin care aceasta a impus Republicii Polone suspendarea mai multor dispoziții de drept național referitoare la independența Camerei Disciplinare a Curții Supreme până la pronunțarea hotărârii prin care se va finaliza judecata în cauza C-204/21, precum și la Ordonanța vicepreședintelui Curții din 27 octombrie 2021, Comisia/Polonia (C-204/21 R, nepublicată, EU:C:2021:877), prin care acesta a impus o penalitate cu titlu cominatoriu Republicii Polone pentru a descuraja statul membru respectiv să mai întârzie aducerea la conformitate a conduitei sale cu această ordonanță. În ședință, reprezentantul Republicii Polone a precizat că aplicarea legii în discuție a fost suspendată ca urmare a Ordonanței vicepreședintei Curții din 14 iulie 2021, împrejurare care trebuie verificată de instanța de trimitere.

implica riscul ca aceleași persoane să nu fie judecate în mod independent⁵⁶. În sfârșit, instanța menționată va trebui să aprecieze dacă un asemenea risc poate decurge din *contextul factual* care stă la baza MEA, ținând seama de eventualele declarații ale unor autorități publice susceptibile să interfereze în tratamentul care trebuie rezervat într-un caz individual.

64. În plus, în cadrul analizei care precedă, instanța de trimitere va putea fi de asemenea chemată să examineze dacă legislația statului membru emitent garantează persoanelor căutate o cale de atac jurisdicțională efectivă care permite invocarea eventualei neregularități a numirii judecătorului sau a judecătorilor în cauză (a se vedea punctul 53 din prezentele concluzii), aspect care face obiectul întrebării preliminare unice în cauza C-562/21 PPU și al celei de a treia întrebări preliminare în cauza C-563/21 PPU⁵⁷.

65. În ceea ce privește întinderea analizei care trebuie efectuată de autoritatea judiciară de executare, apreciem că revine persoanei căutate sarcina de a furniza instanței de trimitere elementele din care reiese la prima vedere un risc concret ca, având în vedere criteriile amintite la punctul 63 din prezentele concluzii, cauza sa să poată fi judecată în mod neindependent. Deși nu se poate pretinde o probă completă în această privință, demonstrația respectivă nu se poate limita să evoce riscul generic ca deficiențele sistemice sau generalizate ale sistemului judiciar din statul membru emitent să se poată repercuta în cauza sa, această apreciere ținând tot de prima etapă a examinării. În opinia noastră, persoanei căutate îi revine, pe de o parte, sarcina de a furniza elemente din care reiese că judecătorii implicați sau care sunt probabil implicați în procesul său fac parte dintre judecătorii numiți potrivit reformelor controversate sau că autoritatea judiciară emitentă este ea însăși afectată de o lipsă de independență față de puterea executivă și, pe de altă parte, sarcina de a furniza motivele pentru care apreciază că o asemenea situație poate avea repercusiuni negative asupra propriei cauze în raport cu condițiile pertinente aferente situației sale personale, cu natura infracțiunilor în discuție și cu contextul factual care stă la baza MEA⁵⁸. În opinia noastră, astfel de elemente vor fi în mod normal suficiente pentru a determina autoritatea judiciară de executare să refuze predarea acestei persoane, cu excepția cazului în care autoritatea judiciară emitentă oferă ea însăși asigurări sau angajamente concrete cu privire la tratamentul rezervat persoanei respective după predarea sa de natură să înlăture orice îndoială în legătură cu riscurile evocate de această persoană.

c) Cu privire la consecințele hotărârii Curții Constituționale

66. Hotărârea Curții Constituționale, deși a fost pronunțată ulterior trimiterii prezentelor cereri de decizie preliminară, constituie, fiind fapt notoriu, un element de care instanța de trimitere va trebui să țină seama la momentul deciziei sale.

⁵⁶ Întrucât încălcările menționate de instanța de trimitere fac referire la infracțiuni de drept comun – iar nu, de exemplu, la încălcări pentru care persoanele în cauză ar putea să se teamă de o ingerință a puterii executive – considerăm *prima facie* improbabil ca, în speță, natura acestor încălcări să poată implica în sine și fără a aduce atingere unei aprecieri concrete de către instanța respectivă un risc real ca persoanele în cauză să nu fie judecate în mod independent.

⁵⁷ Instanța de trimitere se referă în această privință la legislația intrată în vigoare la 14 februarie 2020 (a se vedea punctul 21 din prezentele concluzii). Revine acestei instanțe sarcina de a verifica dacă dispozițiile controversate ale legislației menționate vor fi în vigoare în momentul eventualei predări a persoanelor căutate, în lumina precizărilor furnizate de reprezentantul Republicii Polone în ședință (a se vedea nota de subsol 56 din prezentele concluzii).

⁵⁸ În acest context, poate fi util ca persoana căutată, în opinia noastră, să demonstreze că a ridicat problema, în măsura posibilului, în fața instanțelor competente ale statului membru emitent, în special prin epuizarea căilor de atac permise de dreptul acestui stat membru, și că a făcut dovadă de diligență, în special în ceea ce privește înfățișarea sa la proces în fața instanței competente a statului membru respectiv.

67. Deși motivarea sa nu este încă disponibilă, din dispozitivul acestei hotărâri reiese că Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională) repune în discuție aplicabilitatea însăși a anumitor dispoziții fundamentale ale Tratatului UE în acest stat membru, precum și rolul primar al Curții de a asigura respectarea dreptului în interpretarea și aplicarea tratatelor, în conformitate cu articolul 19 alineatul (1) TUE, inclusiv în ceea ce privește problema controversată a independenței instanțelor judecătorești, care este una dintre caracteristicile fundamentale ale statului de drept garantate la articolul 2 TUE⁵⁹. Contrar reasigurărilor furnizate în ședință de reprezentantul guvernului polonez, s-ar părea că aplicarea dreptului Uniunii de către instanțele naționale nu poate face obiectul niciunui control în situațiile juridice în care Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională) apreciază că se impune o anumită interpretare pe baza Constituției poloneze.

68. La prima vedere, hotărârea menționată reprezintă expresia unei politici judiciare, la cel mai înalt nivel constituțional, care urmărește să repună în discuție împărțirea de către statul membru menționat a principiilor și a valorilor fundamentale ale Uniunii⁶⁰, deși participarea acestui stat membru la Uniune nu pare însă repusă în discuție⁶¹.

69. Desigur, înainte de a deduce vreo concluzie din hotărârea Curții Constituționale pentru cazul de față, instanța de trimitere va trebui să dea dovadă de o prudență extremă, ținând seama de faptul că implicațiile acestei hotărâri vor trebui verificate prin intermediul unei examinări atente a motivării sale și a modalităților concrete ale aplicării sale⁶² și ținând seama și de faptul că este vorba despre o situație în plină desfășurare⁶³. În special, a afirma că, *de facto*, hotărârea Curții Constituționale implică, pe viitor, imposibilitatea de a executa toate MEA emise de statul membru în discuție ar determina impunitatea pentru numeroase infracțiuni, aducând atingere dreptului victimelor infracțiunilor în discuție, și ar constitui o dezavuare a activității profesionale a judecătorilor Republicii Polone, care se străduiesc să recurgă la mecanismele de cooperare

⁵⁹ A se vedea nota de subsol 10 din prezentele concluzii.

⁶⁰ Astfel, spre deosebire de unele decizii ale instanțelor constituționale din alte state membre, hotărârea Curții Constituționale nu are în vedere pur și simplu un control al eventualei naturi *ultra vires* a hotărârilor Curții, ci repune în discuție caracteristicile specifice care țin de însăși natura dreptului Uniunii, printre care figurează principiul supremației [a se vedea în special Avizul 2/13 (Aderarea Uniunii la CEDO) din 18 decembrie 2014, EU:C:2014:2454, punctul 166].

⁶¹ Astfel, considerăm că hotărârea Curții Constituționale nu poate înlocui o notificare în sensul articolului 50 TUE, în lumina Hotărârii din 10 decembrie 2018, Wightman și alții (C-621/18, EU:C:2018:999) [a se vedea printre altele în acest sens Repasi, R., „Poland’s withdrawal from the «Community of Law» is no withdrawal from the EU”, din 15 octombrie 2021 (<https://eulawlive.com>), precum și Curti Gialdino, C., „In cammino verso la Polexit? Prime considerazioni sulla sentenza del Tribunale costituzionale polacco del 7 ottobre 2021”, (<https://www.federalismi.it>); în sens contrar, a se vedea printre altele Hofmann, H., „Sealed, Stamped and Delivered. The Publication of the Polish Constitutional Court’s Judgement on EU Law Primacy as Notification of Intent to Withdraw under Art. 50 TEU?”, în *Verfassungsblog*, 13 octombrie 2021]. De altfel, în prezent, guvernul polonez pare să conteste orice intenție de retragere (a se vedea în special „Letter from Prime Minister Mateusz Morawiecki to the Heads of Governments and the Presidents of the European Council, the European Commission and the European Parliament on relations between national law and European law” din 18 octombrie 2021, disponibilă pe pagina de internet a guvernului polonez, <https://www.gov.pl/web/primeminister/letter-from-prime-minister-mateusz-morawiecki-to-the-heads-of-governments-and-the-presidents-of-the-european-council-the-european-commission-and-the-european-parliament-on-relations-between-national-law-and-european-law>).

⁶² Amintim, pe de altă parte, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a repus în discuție calificarea însăși a Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională) drept o „instanță constituită prin lege”, în urma numirii nelegale a unora dintre membrii săi (a se vedea Curtea EDO, 7 august 2021, Xero Flor w Polsce sp. z o.o. împotriva Poloniei, CE:ECHR:2021:0507JUD000490718), și că legalitatea hotărârii Curții Constituționale este contestată de foști judecători ai aceleiași instanțe [a se vedea „Statement of retired judges of the Constitutional Tribunal” din 10 octombrie 2021 (<http://themis-sedziowie.eu/>)].

⁶³ De exemplu, Comisia nu a exclus posibilitatea de a sesiza Curtea cu o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor (a se vedea declarația președintei Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, 21/5163, Strasburg, 8 octombrie 2021). Pe de altă parte, însăși natura declaratorie a hotărârii Curții Constituționale, prin care Trybunał Konstytucyjny (Curtea Constituțională) a răspuns la întrebări adresate de guvern, a suscitat comentarii foarte critice în raport cu posibilitatea ca această hotărâre să fie rezultatul unei inițiative instrumentale a guvernului. Unii autori vorbesc despre un „răspuns stereotip” la întrebările propuse de guvernul polonez prin care se urmărește provocarea unei crize juridice (Atik, J., și Groussot, X., „Constitutional attack or political feint? – Poland’s resort to lawfare in Case K 3/21”, din 18 octombrie 2021 (<https://eulawlive.com>)).

judiciară prevăzute de dreptul Uniunii⁶⁴. Aceasta ar putea constitui în sine o denegare de dreptate și ar putea determina consecințe grave, chiar dincolo de domeniul de aplicare al Deciziei-cadru 2002/584 și de cooperarea judiciară în materie penală⁶⁵.

70. În aceste condiții, considerăm că o asemenea abordare poate pune în discuție principiul recunoașterii reciproce și cooperarea judiciară dintre instanțele statelor membre, precum și dintre acestea și Curte, care constituie fundamentele sistemului MEA. Astfel, într-o asemenea situație, nu vedem cum ar putea fi garantat gradul ridicat de încredere și de recunoaștere reciproce pe care se întemeiază sistemul MEA.

71. Interpretarea care pare să reiasă din dispozitivul acestei hotărâri este de natură să pună la îndoială faptul că un justițiabil supus unei decizii a unei autorități judiciare poloneze poate, în prezent, să se întemeieze pe principiile fundamentale ale dreptului Uniunii pentru a remedia eventualele incompatibilități ale legislației naționale cu dreptul Uniunii, inclusiv cu normele sale constituționale. În ceea ce privește cauzele principale, hotărârea menționată ar putea implica în special imposibilitatea de a remedia, prin aplicarea principiilor supremației și aplicării directe a dreptului Uniunii, lipsa unei căi de atac jurisdicționale efective în legislația națională care să permită protejarea persoanelor, inclusiv a persoanelor predate, împotriva eventualelor încălcări ale dreptului lor la un proces echitabil⁶⁶.

72. Prin urmare, consecințele hotărârii Curții Constituționale ar putea avea un rol, nu în absolut, ci în cadrul analizei riscurilor concrete, la care se expun persoanele căutate, după predare, ale unei încălcări a dreptului lor la un proces echitabil și în special în măsura în care această hotărâre împiedică remedierea lipsei unui motiv de atac (recuzare, recurs etc.) care să permită contestarea numirii nelegale a judecătorilor implicați în procedurile la care vor fi supuse, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere⁶⁷, atunci când aceste persoane furnizează elemente în această privință.

73. În asemenea împrejurări, nu excludem ca, atât timp cât această situație persistă, iar persoana căutată demonstrează, pe de o parte, existența unui risc concret de tratament lipsit de imparțialitate având în vedere situația sa particulară, pe baza criteriilor pertinente, și, pe de altă parte, imposibilitatea de a invoca compunerea nelegală a instanțelor competente pentru a judeca procedurile la care va fi supusă, instanța de trimitere să poată fi obligată să refuze executarea MEA în discuție, în pofida consecințelor regretabile ale acestei suspendări asupra obiectivului, propriu MEA, de combatere a impunității persoanelor căutate care se află în alt stat membru decât cel în care se pretinde că au săvârșit infracțiuni. Revine acestei instanțe sarcina de a aprecia necesitatea unui asemenea refuz, în lumina criteriilor pertinente detaliate la punctele 61-64 din prezentele concluzii și a eventualelor consecințe ale hotărârii Curții Constituționale, ținând seama și de faptul că este vorba despre o situație care evoluează constant.

⁶⁴ A se vedea în acest sens Concluziile avocatului general Campos Sánchez-Bordona prezentate în cauzele conexate L și P (Independența autorității judiciare emitente) [C-354/20 PPU și C-412/20 PPU, EU:C:2020:925 (punctele 50-52)].

⁶⁵ Ne referim în special la domeniul cooperării în materie civilă și comercială, de exemplu la recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești prin intermediul măsurilor de punere în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor în materie civilă și comercială.

⁶⁶ Cu alte cuvinte, într-o asemenea situație, instanța națională este în mod normal în măsură să înlăture orice dispoziție contrară de drept național și să garanteze persoanei predate posibilitatea de a se prevala de drepturile garantate de Uniune și în special de cartă. Este evident, în acest caz, că aplicarea uniformă și efectivă a mecanismului MEA pe teritoriul Uniunii este grav afectată, ceea ce determină autoritățile jurisdicționale de executare ale celorlalte state membre să nu aibă încredere în independența instanțelor poloneze și să se opună din ce în ce mai des executării MEA emise de acest stat membru.

⁶⁷ Potrivit instanței de trimitere, acesta ar părea să fie cazul în urma legislației intrate în vigoare la 14 februarie 2020, care s-ar părea însă că a fost suspendată, potrivit afirmațiilor reprezentantului Republicii Polone în ședință (a se vedea nota de subsol 56 din prezentele concluzii), ceea ce trebuie verificat de instanța de trimitere.

74. În aceste împrejurări, propunem să se răspundă la întrebările preliminare că articolul 1 alineatele (2) și (3) din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că, atunci când autoritatea judiciară de executare chemată să decidă cu privire la predarea unei persoane care face obiectul unui MEA, emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate sau al efectuării urmăririi penale, dispune de elemente care urmăresc să demonstreze existența unui risc real de încălcare a dreptului fundamental la un proces echitabil garantat la articolul 47 al doilea paragraf din cartă, ca urmare a unor deficiențe sistemice sau generalizate privind independența puterii judecătorești a statului membru emitent, această autoritate trebuie să verifice, în mod concret și precis, dacă, având în vedere situația personală a persoanei respective, precum și natura infracțiunii pentru care este urmărită și contextul factual care stau la baza MEA și ținând seama de informațiile furnizate de acest stat membru în temeiul articolului 15 alineatul (2) din decizia-cadru menționată, există motive serioase și întemeiate de a crede că persoana respectivă va fi expusă unui asemenea risc în cazul predării către respectivul stat membru.

75. În această privință, împrejurările că există un risc real ca, în urma predării, persoana în cauză să fie judecată de o instanță care nu a fost constituită în prealabil prin lege sau că nu este posibil să se determine compunerea instanțelor în fața cărora va fi judecată, precum și lipsa unei căi de atac efective pentru a contesta validitatea numirii judecătorilor în cauză nu scutesc instanța de trimitere de obligația de a aprecia riscul concret de încălcare a dreptului la un proces echitabil al acestei persoane în raport cu criteriile menționate mai sus.

76. Revine în special instanței de trimitere, în lumina acestor criterii și ținând seama de evoluțiile situației referitoare la sistemul judiciar al statului membru emitent, sarcina de a verifica dacă persoana căutată, după predare, este expusă riscului ca dreptul său la un proces echitabil să fie influențat de o ingerință a puterii executive în instanțele competente, ținând seama de eventuala lipsă a oricărei căi de atac jurisdicționale efective care să permită contestarea numirii nelegale a judecătorului sau a judecătorilor care au examinat sau care sunt competenți să examineze cauza acestei persoane și de o practică jurisprudențială constituțională care, întrucât pune în discuție supremația dreptului Uniunii, nu permite remedierea lipsei respective.

VI. Concluzie

77. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam, Țările de Jos) după cum urmează:

- Articolul 1 alineatele (2) și (3) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009, trebuie interpretat în sensul că, atunci când autoritatea judiciară de executare chemată să decidă cu privire la predarea unei persoane care face obiectul unui mandat european de arestare (MEA), emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate sau al efectuării urmăririi penale, dispune de elemente care urmăresc să demonstreze existența unui risc real de încălcare a dreptului fundamental la un proces echitabil garantat la articolul 47 al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, ca urmare a unor deficiențe sistemice sau generalizate privind independența puterii judecătorești a statului membru emitent, această autoritate trebuie să verifice, în mod concret și precis, dacă, având în vedere situația personală a persoanei respective, precum și natura infracțiunii pentru care este

urmărită și contextul factual care stau la baza MEA și ținând seama de informațiile furnizate de acest stat membru în temeiul articolului 15 alineatul (2) din decizia-cadru menționată, există motive serioase și întemeiate de a crede că persoana respectivă va fi expusă unui asemenea risc în cazul predării către respectivul stat membru.

- În această privință, împrejurările că există un risc real ca, după predare, persoana în cauză să fie judecată de o instanță care nu a fost constituită în prealabil prin lege sau că nu este posibil să se determine compunerea instanțelor în fața cărora va fi judecată, precum și lipsa unei căi de atac efective pentru a contesta validitatea numirii judecătorilor în cauză nu scutesc instanța de trimitere de obligația de a aprecia riscul concret de încălcare a dreptului la un proces echitabil al acestei persoane în raport cu criteriile menționate mai sus.
- Revine în special instanței de trimitere, în lumina acestor criterii și ținând seama de evoluțiile situației referitoare la sistemul judiciar al statului membru emitent, sarcina de a verifica dacă persoana căutată, după predare, este expusă riscului ca dreptul său la un proces echitabil să fie influențat de o ingerință a puterii executive în instanțele competente, ținând seama de eventuala lipsă a oricărei căi de atac jurisdicționale efective care să permită contestarea numirii nelegale a judecătorului sau a judecătorilor care au examinat sau care sunt competenți să examineze cauza acestei persoane și de o practică jurisprudențială constituțională care, întrucât pune în discuție supremația dreptului Uniunii, nu permite remedierea lipsei respective.